

HAZAI *Karszt-és barlangkutatói* ESEMÉNYEK

ÚJRA MEGNYÍLT A PÁL-VÖLGYI-BARLANG

Budapest világviszonylatban egyedülálló, de mindmáig alig kihasznált kincse a nagy barlangok sorozata. A múltban az egyetlen idegenforgalmi barlang, a Pál-völgyi üzemeltetése is akadozva folyt.

A Pál-völgyi-barlangot az elmúlt időszakban a Turista Ellátó Vállalat (korábban Turistaházakat Kezelő V.) üzemeltette. A T.K.V. 1963–64-ben közel egymillió Ft költséggel újjáépítette a barlang műszaki berendezéseit, de sajnos már a kivitelezés során is megengedhetetlen hibák fordultak elő, a beruházó tudtával és beleegyezésével. A karbantartást pedig gyakorlatilag teljesen mellőzték. (Mind ez szomorú, de nem csoda, mert a T.K.V. – T.E.V.-nek nem profilja a barlang-üzemeltetés). Ennek eredményeképpen a világítás rövid idő alatt tönkrement, és a barlangot hosszú huza-vona után 1972. nyarán be kellett zárni. Ezután szünet következett, mert az üzemeltetőnek nem volt pénze az újjáépítésre.

Az ügyet a holtpontról az Országos Természetvédelmi Hivatal mozdította ki. Átvette a barlangot, pénzt szerzett, és barlangkutatók széles körű bevonásával újjáépítette a barlang berendezéseit.

Az átépítés kb. egymillió forintba került. Ezen

felül a barlangkutatók kb. 6000 óra társadalmi munkát teljesítettek (BSE, Móricz Gimn., Papp Ferenc és VM Tektonik). A jelentős összegből nemcsak a világítás teljes átépítésére, valamint a járdák, korlátok felújítására és korszerűsítésére telt, hanem egy sor újdonság megvalósítására is. Így például néhány – gondosan kiválasztott – helyre különleges világítótestek (fénycsövek, UV lámpák) kerültek. A barlangba 12 állomásos díszpécses-telefonhálózat épült, mely nemcsak biztonsági célokat szolgál, hanem a forgalom zökkenőmentes lebonyolítását is segíti. A látogatók a Színház-teremben rövid hangversenyt hallhatnak magnóról. A barlang bejáratánál pedig egy nagy faház épült a várakozók, a személyzet és raktár számára. Az OTvH megfelelő személyzetről és bőséges mennyiségű tartalékanyagról is gondoskodott.

Az újjáépített barlangot 1973. dec. 22-én nyitotta meg Rakonczay Zoltán, az OTvH elnöke. A barlangnak karácsonytól az év végéig 3734 látogatója volt. A példamutató kezdeményezés folytatásaként az OTvH bejelentette, hogy rövidesen megindítják a munkát a Szemlő-hegyi-barlang megnyitására is.

Gádos Miklós

A SZEMLŐ-HEGYI-BARLANG ÚJ SZAKASZA

A Ferencvárosi Természetbarát Sportkör Barlangkutató Szakosztálya 1973. április 4-től 14-ig földalatti tábort rendezett a Szemlő-hegyi-barlangban.

A vállalkozás egyik fő célja a járatok továbbtárása volt. A táborozás első felében a kutatók átvizsgálták a barlang magasba nyúló hasadékait. A Hosszú-folyosó felső szakaszában kisebb fülkét találtak, az Óriás-folyosó hátsó hasadékában pedig áthatoltak az omladék egy szűkületén.

A kutatók az Agyagos-terem utáni boltozatok alatt haladtak előre. Ezt az agyagos törmelékekkel feltöltött részt kibontva, április 10-én nagyméretű termet fedeztek fel. Az összekötő szakasz és a terem iránya szerint már látható volt, hogy az eddig általában teljesen feltöltöttnek vélt Kinizsi-hasadékrendszer járható részét találták meg. A 11-én éjjel történt vázlatos felméréskor már akadály nélkül jutott tovább a kutatócsoport a járat jelenlegi, nagyméretű, omladékkal elzárt végponjáig.

Az újonnan felfedezett szakasz igen nehezen átkúszható bejáratú része hasadékos, kürtös boltozat. Az első szabad üreg, a barlang főjáratánál nagyobb szélességű, hasonló bevonatú, 17 m hosszú,

4–7 m magas terem. Egy nagyméretű omlás után stabil folyosó szakasz következik, melynek falait dús, változatos formájú kalcitkéreg borítja, majd a járat laza omladékkal zárul. Az új járat vetületi hossza 80 m.

A barlang térszerkezetéből adódóan magasabb helyzetű, mint a vele majdnem párhuzamosan húzódó Hosszú-folyosó, így a felszint jobban megközelíti. A jelenlegi végpont omladéktermének szerkezeti főtörése távolabb valószínűleg metszi a Hosszú-folyosót preformáló hasadékokat. A két járatot lezáró omladékban az üregek már 6–8 m-re megközelíthetik egymást.

Az egész járatnak, de főleg omlásos részének, a még fel nem mért hasadékanak és kürtőinek a felszínhez való közelségével a terület építkezéseinek számolni kell.

A dombblejtőhöz közel húzódó, mégis nagyméretű járható szakaszokkal rendelkező barlangrész megtalálása arra figyelmeztet, hogy a barlangnak még jelentős szakaszai tárhatók fel. Ezek helyzetére a barlang hasadékrendszeréből is következtetni lehet.

Horváth János

ÚJ BEJÁRAT A VASS IMRE-BARLANGBA

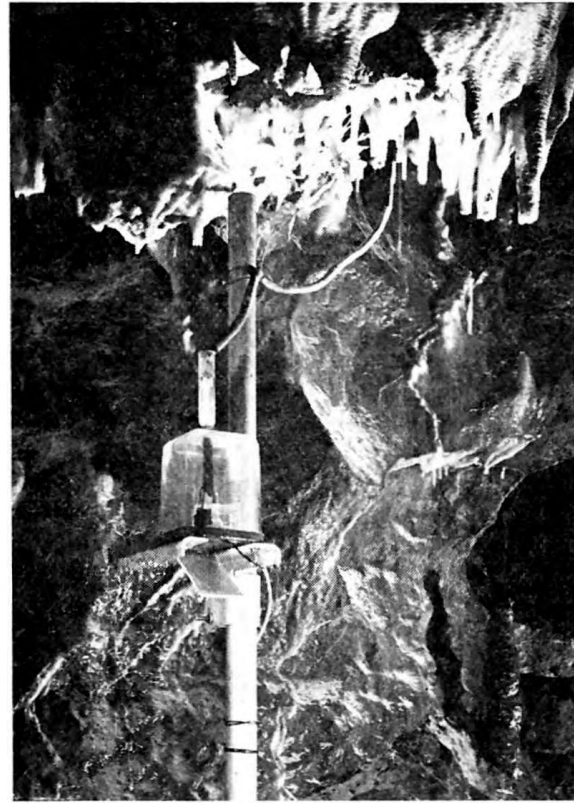
A jószafeői Vass Imre-barlangban végzett műszeres kutatások eredményeiről a Karszt és Barlangban már többször olvashattunk. A barlangban több mint tíz éve folynak karsztkutatókkal kapcsolatos hidrológiai, geofizikai és klímamérések. 1973 évben a munka megkönnyítése és javítása érdekében a VITUKI támogatásával bejárati tárot hajtottak, és kiépült a barlang műszerezett szakasza.

A régi bejárat — amely szintén mesterséges — egy 7 m mély feltáró akna, alján szifonnal. Ezt a tavaszi hóolvadáskor összegyűlő víz csapadékos években hetekig, de néha hónapokig teljesen lezárta.

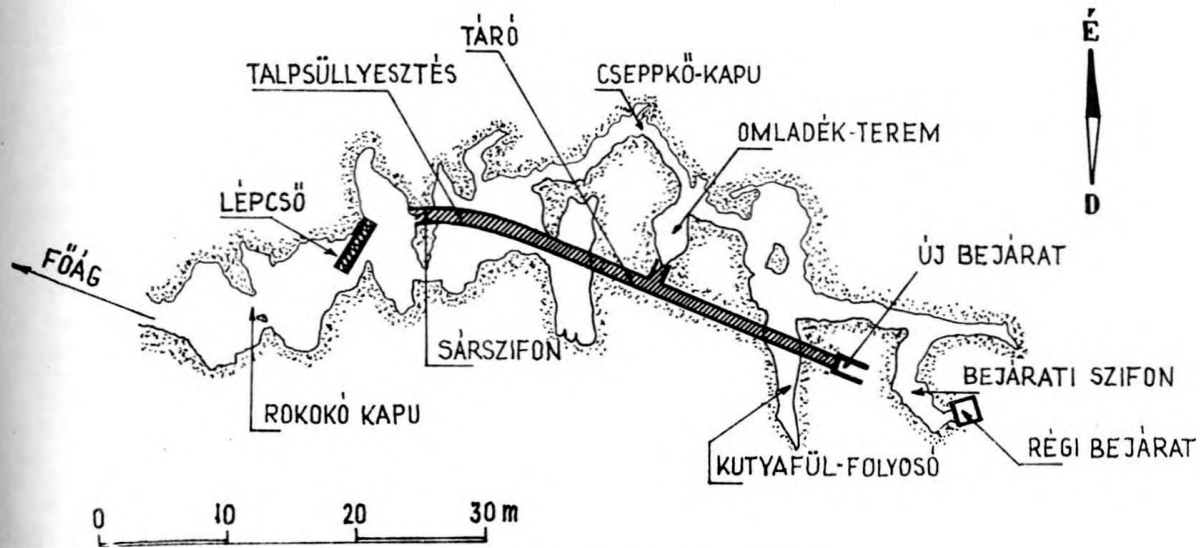
Az új, 18 méteres vízszintes táró a barlang első 90 méteres, de legszűkebb és ezért a műszerek kezelését, javítását és szállítását legjobban akadályozó szakaszt vágja át. A táró a Kutya-fül-folyosó felett áthaladva először az Omladék-termet harántolja majd a Spanyol-szűzda végénél ér tágasabb szakaszba. Innen talpsüllyesztéssel megy az út a Sár-szifonig, ahol egy újabb 6 méteres áttörés, utána pedig a Lenke-terembe vezető úton 2 méter magas beton lépcső készült el. A további szakasz már kényelmesen járható. Az építési munkák után felújították a távmérő hálózat kábelezését és a műszerezett szakaszon villanyvilágítás készült. Ezzel a barlangnak mintegy 400 méteres szakasza vált járhatóvá a víz-állástól függetlenül: a Kutya-fül-folyosótól a lagunás-szifonig.

A munka előkészítését: a felmérést, a tervezést és a kitzűzést a kutatóállomás dolgozói, a bányászati munkákat az Országos Érc- és Ásványbányák rudabányai üzeme végezte.

Borzsák Péter

Új csepegésmérő műszer a Vass Imre-barlangban
(Borzsák P. felv.)

A Vass Imre-barlang új bejárati tárója

Külföldi vendégeink

Két neves karsztkutató látogatta meg hazánkat 1973-ban. Egyikük Japánból, a másik tudós pedig Ausztráliából érkezett.

SHUN-ICHI UÉNO a Japán Szpeleológiai Szövetség főtitkára feleségével 1973. augusztus 25-től 30-ig tartózkodott Magyarországon. Uéno úr világhírű zoológus, a tokyói Természettudományi Múzeum vezető munkatársa, aki nem csak Japán, hanem Dél-Korea, Hátsó-India és más területek barlangi faunájának kutatásában ért el úttörő tudományos eredményeket. Látogatása során megtekintette Buda jelentősebb barlangjait és a Természettudományi Múzeum állattárában búvárkodott.

DR. JOSEPH NEWELL JENNINGS, a canberrai Ausztrál Nemzeti Egyetem geomorfológus professzora a VI. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszust követően látogatott el hazánkba. Magyar szakemberek kíséretében 1973. szeptember 18–23. között megtekintette a Budai-hegység, a Bükk és az Aggteleki-karszt nevezetesebb barlangjait és felszíni karsztjelenségeit, valamint meglátogatta a hazai karsztok kutatásával foglalkozó tudományos intézményeket. A rendkívül zsúfolt program ellenére dr. Jennings időt szakított arra, hogy vetítettképes előadást tartson Budapesten az MTESz székházban Ausztrália karsztvidékeiről és az ott folyó kutatási munkákról.

Shun-Ichi Uéno feleségével a VI. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus bankettjén

Mindkét vendég tiszteletére a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat fogadást adott, a Magyar Földrajzi Társaság pedig gépkocsi rendelkezésre bocsátásával segítette külföldi vendégeink tanulmányútjának sikerét.

B. D

Az ausztráliai J. N. Jennings professzor magyar barlangkutatók körében a Szemlő-hegyi-barlang megtekintése után (Balról jobbra: Horváth J., J. N. Jennings, Adamkó P. és Kessler H.)

MAGYAR BARLANGOK IDEGENFORGALMA 1972—73. ÉVEKBEN

A kiépített magyarországi barlangok évenkénti látogatóinak száma immár megközelíti a háromnegyed milliót. Az elmúlt tíz esztendőben közel hat millió érdeklődő váltott belépőjegyet barlangjainkba.

	Látogatók száma, fő		Változás, % 1972 = 100%
	1972	1973	
	években		
Aggteleki Baradla-barlang			
összesen	173 377	194 727	112,3
<i>Részletezve:</i>			
<i>Aggteleki szakasz</i>	128 007	142 886	111,8
<i>Jósvafői szakasz</i>	45 370	51 841	114,4
Lillafüredi barlangok			
összesen	87 335	99 002	113,4
<i>Részletezve:</i>			
<i>István-barlang</i>	49 738	66 840	134,0
<i>Méztufa-barlang</i>	37 597	32 162	85,5
Miskolc-Tapolcai-barlangfürdő	198 569	163 871	82,5
Tapolcai Tavas-barlang	144 725	216 163	149,3
Abaligeti-barlang	52 610	63 158	120,0
Pál-völgyi-barlang	14 631	3 734	35,5
Budai Várbarlang	19 505	19 902	102,1
Balatonfüredi Lóczy-barlang	6 680	11 894	178,1
	697 432	772 451	111,0

Az elmúlt évben különösen szépen fejlődött büszkeségünk, a Baradla turistaforgalma, a barlang látogatóinak száma már megközelítette a 200 000 főt. A lillafüredi barlangok látogatottsága is rekordot ért el, viszont visszaesett a miskolc-tapolcai barlangfürdő látogatottsága. Ez a csökkenés a Miskolci Vízművek, Fürdők és Csatornázási Vállalat igazgatójának közlése szerint azért következett be, mert a gázfűtésre történő átállás miatt üzemszünetet kellett tartani. Alaposan megugrott a dunántúli tapolcai barlang forgalma: ezt a növekedést a zánkai úttörőtábor lakóinak csoportos látogatása okozta. Örülünk az ilyen túllépéseknek!

A Pál-völgyi-cseppkőbarlang 1972 augusztusában becsukta kapuit. A barlang kezelését a Turista Ellátó Vállalattól az Országos Természetvédelmi Hivatal vette át és korszerűsítette a barlang berendezéseit. A munkálatok elkészültével 1973. december 23-án nyílt meg ismét, a kimutatásunkban levő adat az év utolsó napjainak forgalmát tartalmazza.

Dr. Balázs Dénes